

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2004
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/2
Başvuran : K.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Cevahir Turizm Taşımacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili: Av. D.Ö.
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın sitede ikamet etmemesi nedeniyle öğrenci servis kayıt talebinin reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Oğlunun İstanbul Etiler Bahçeşehir Koleji İlkokulunda ... sınıf öğrencisi olduğunu, Okula servis hizmeti sunan muhatap Cevahir Turizm Taşımacılık San. ve Tic. Ltd. Şti. yetkilisi tarafından servis kayıt taleplerinin reddedildiğini, gerekçe olarak evin bulunduğu bölgenin servis araçlarına uygun olmamasının ileri sürüldüğünü, oysa aynı güzergahta diğer servis şirketlerinin hizmet verdiğini, 57 UL numaralı belediye otobüsünün dahi aynı güzergahta işletildiğini,

b. Konuya ilişkin muhataba Sarıyer 1. Noterliğinin ... nolu ihtarnamesinin keşide edildiğini, İhtarname sonrasında bölgede keşif yapıldığını, keşifte bölgenin araç dönüşüne engel bir bölge olmadığını anlaşıldığını, bunun üzerine de muhatap Şirketin sadece sitelere öğrenci bırakıldığı yönünde bir gerekçe ileri sürdüğünü ve ulaşım hizmeti alanında servet temelinde ayrımcılığa uğradığını iddia etmektedir.

3. Muhatap vekili tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın öğretim yılının başlamasından iki hafta sonra servis kaydı için müracaat ettiği, yapılan müracaat sırasında başvuranın ikamet etmekte olduğu bölgede taşımacılık servis araçlarının kapasitesinin dolduğu,

b. 8/1/2018 tarihli ve 30295 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca okul taşıtlarına taşıma sınırını aşmayacak sayıda öğrenci bindirilmesinin mecburi olduğu, bu husus hakkında ayrıca başvuranın oğlunun eğitim gördüğü Özel Bahçeşehir Koleji Etiler İlkokul/Ortaokul Müdürlüğü ile Şirket arasında

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

imzalanana sözleşmede de hüküm bulunduğu,

c. Müracaat tarihinde şirket taşıtlarının kapasitesinin dolmuş olması nedeniyle kayıt talebinin reddedildiği, bunun taşıma hizmetinin güvenli ve sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesinin bir gereği olduğu ve herhangi bir temele dayalı ayrımcılığın söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşü 19/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu uyarınca başvurana 8/11/2024 tarihinde usulüne uygun tebliğ edilmiştir. Ancak başvuran tarafından yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)"

7. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

" (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" (...)"

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinde zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi

tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası şu şekildedir:

"(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. Başvuran; oğlu için servis kayıt talebinde bulunduğunu, kayıt talebinin ev adresinin servis araçlarına uygun olmadığı gerekçesiyle reddedildiğini, adresinde keşif yapıldığında ev adresinin servis araçlarına uygun olduğunun tespit edildiğini, ilgili tespitten ardından sadece sitelere öğrenci bırakıldığı yönünde bir gerekçe ileri sürülerek kayıt taleplerinin bir daha reddedildiğini iddia etmektedir.

16. Muhatap vekili tarafından sunulan yazılı görüşte ise başvuranın öğretim yılının başlamasından iki hafta sonra servis kaydı için müracaat ettiği, müracaat tarihinde başvuranın ikamet etmekte olduğu bölgede taşımacılık yapan şirkete ait servis araçlarının kapasitesinin dolu olduğu, bu nedenle başvuranın kayıt talebinin reddedilmesinin taşıma hizmetinin güvenli ve sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesinin bir gereği olduğu ve herhangi bir temele dayalı ayrımcılığın söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

17. 6701 sayılı Kanun Kurumumuzun ayrımcılık yasağı ile ilgili sahip olduğu görev ve yetkilerin kapsamını düzenlemektedir. Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller, sayma suretiyle (numerus clausus) belirlenmiş olup; bunların dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. Bu kapsamda başvuran, servet temelinde farklı muameleye maruz kaldığını iddia etmektedir.

18. Servet kavramı; zenginlik, varlık, mal-mülk olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımında ise sahibinin

belli bir zamana değin biriken varlıklarının o anki toplam değeri veya sahibine gelir sağlayan taşınır ve taşınmaz değer olarak ifade edilmektedir. Kişinin maddi olanakları ve varlıklarını yapısında barındıran bir kavram olan serveti sebebiyle meşru ve makul bir temele dayanmayan farklı muameleye maruz kalması, ayrımcılık yasağının ihlaline sebebiyet vermektedir. (TİHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi, No:7, Servet Temelinde Ayrımcılık El Kitabı, Ankara, s.3).

19. Servet temeli, uluslararası belgelerde çeşitli kavramlarla ifade edilmekte, sosyo-ekonomik statü, sosyal köken, sosyal statü, sosyal konum, sosyal durum, sosyal sınıf, mülkiyet, ekonomik durum, mali durum ve işsizlik gibi ayrımcılık temelleriyle birlikte ele alınmakta veya bu kavramların yerine kullanılmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) "servet" kelimesi kullanılırken Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nde (ESKHK) "mülkiyet" ifadesi yer almaktadır (TİHEK, B. No:2022/480, K. No: 2022/926, 15/12/2022, para. 18.).

20. Bir kişinin sitede ikamet etmemesinin o kişinin sosyal statüsü veya servetinden ziyade kişinin yaşam tarzı, tercihi veya mevcut koşullarıyla alakalı bir durum olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim bir taşınmazın değeri, bulunduğu konuma ve yapısal özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Çoğu zaman site içerisinde olmayan evler, site içerisindeki evlerden değerli olabilmektedir. Dolayısıyla başvuranın sitede ikamet etmemesi nedeniyle servis kayıt talebinin muhatap tarafından reddedildiği iddiasının servet temeli kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaati oluşmuştur.

21. 6701 sayılı Kanun kapsamında ayrımcılık yasağı açısından bir inceleme yapabilmek için ayrımcılık yasağını ihlal ettiği ileri sürülen muamelenin ve/ya uygulamanın mezkûr Kanun'da sayılan ayrımcılık temellerinden birine veya birden fazlasına dayalı gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu nedenle başvuranın ayrımcılık iddiasının 6701 sayılı Kanun kapsamında incelenebilmesi için farklı muamele teşkil ettiği ileri sürülen eylemler ile ayrımcılık temelleri arasında nedensellik bağının ortaya koyulması gerekmektedir. Ancak başvuran maruz kaldığı iddia ettiği ayrımcı muamele ile servet temeli arasındaki nedensellik bağına ortaya koyamamış ve bu nedensellik bağı Kurumumuzun yapmış olduğu inceleme ve araştırma neticesinde de tespit edilememiştir. Ayrıca başvuru konusunun 6701 sayılı Kanun'da sayılan diğer ayrımcılık temellerinden herhangi biri kapsamında da ele alınamayacağı değerlendirilmiştir.

22. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinde; Kuruma yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulacağı ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden inceleneceği; aynı Yönetmelik'in 67'nci maddesinin ikinci fıkrasında ise; ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği hüküm altına alınmıştır. Netice olarak, başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; başvurunun Kanun hükümlerinde yer alan ayrımcılık temellerine dayanmaması, yapılan inceleme ve araştırmada başvuranın ileri sürdüğü iddiaların herhangi bir ayrımcılık temeli ile nedensellik ilişkisi tespit edilememesi nedeniyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye